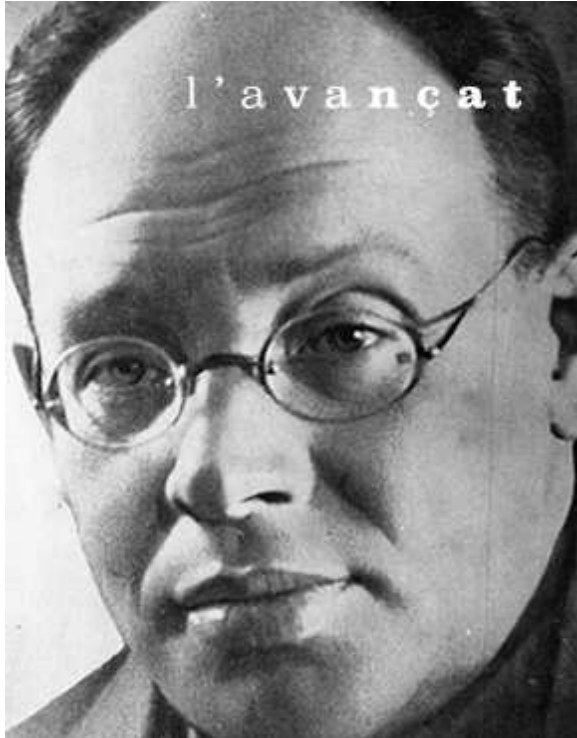

Isaak Bàbel | paper de vidre

Isaak Bàbel

De les notes que **Isaak Bàbel** (Odessa 1894 – presó de Lubianka, Moscou, 1940) va prendre mentre combatia amb l'Exèrcit Roig en la campanya contra els polonesos, neixen els relats que componen *La Cavalleria Roja*, un dels grans clàssics de la literatura russa del segle XX. Les històries que conta Bàbel retraten la crueltat absurda de la vida militar, amb uns personatges desconcertats que semblen peons d'escacs llançats sobre el tauler. Res a veure amb la idealització heroica ni amb la retòrica bel·licista d'altres escriptors. La truculència, la passió i l'humor negre emparenten aquesta obra amb el Goya dels *Desastres de la guerra*. Si els primers contes de Bàbel havien incomodat la tirania tsarista, aquests van molestar el poder soviètic. El 27 de gener de 1940, Isaak Bàbel va ser executat a l'edat de quaranta-cinc anys en un soterrani moscovita.

A partir d'edicions fetes en vida de l'autor i d'arxius trobats a la KGB, Proa ofereix ara, per commemorar el centenari de la Revolució russa, el text més complet de *La Cavalleria Roja* publicat fins ara, en una magnífica traducció i un pròleg de Monika Zgustova. I *Paper de vidre* us n'ofereix l'avancament d'un conte per gentilesa de l'editorial.

La meva primera oca

Savitski, el cap de la Sisena Divisió, es va aixecar en veure'm i vaig quedar sorprès davant la bellesa del seu cos gegantí. En alçar-se, amb la púrpura dels seus pantalons

de muntar, amb la gorra carmesí de gairell i les medalles que li penjaven del pit, va tallar la sala en dues meitats com una bandera talla el cel. Feia olor de perfum i de sabó fresc i embafador. Les seves llargues cames semblaven noies embotides fins a les espatlles en resplendents botes de muntar.

Em va somriure, donà un cop de fuet sobre la taula i amb la mà es va apropar l'ordre que li acabava de dictar el cap de l'estat major. Era un mandat dirigit a Ivan Txesnokov per tal que avancés amb el regiment que tenia al seu càrrec cap a Txugunov-Dobryvodka i, en entrar en contacte amb l'enemic, l'anihilés: «...De l'anihilament del qual —es va posar a escriure el cap de la divisió gargotejant tot el paper— faig responsable totalment i únicament Txesnokov, a qui també escalfaré de seguida, de la qual cosa vostè, camarada Txesnokov, no pot dubtar-ne gens ni mica ja que no és el primer mes que treballa amb mi al front...».

El cap de la Sisena Divisió va signar i rubricar l'ordre i, després de llançar-la a l'ordenança, va girar cap a mi els ulls grisos en els quals espurnejava l'alegria.

Li vaig lliurar el document que m'acreditava en missió a l'estat major de la divisió.

—Que es compleixi l'ordre! —va dir el cap de la divisió—. Que es compleixi l'ordre i que disfruti de tots els plaers menys dels baixos. En saps, de llegir i d'escriure?

—En sé —vaig contestar envejant-li la joventut fèrria i florida—, soc llicenciat en dret per la Universitat de Petersburg...

—Quin setciències! —va exclamar rient—, amb les teves ulleres sobre el nas i tot. Quin escarransit! Us envien aquí sense preguntar res de res i aquí us foten una nata als qui porteu ulleres. Què, ho aguantaràs amb nosaltres?

—Ho aguantaré—vaig contestar, i me'n vaig anar amb el furrier al poble a cercar allotjament.

El furrier portava a l'esquena la meva maleta. El carrer del poble s'estenia davant nostre, rodó i groc com una carbassa, mentre el sol agonitzant lliurava al cel la seva ànima rosada. Ens vam apropar a una casa amb corones pintades a les bigues. El furrier es va aturar i de sobte va dir, amb un somriure culpable:

—Els qui porten ulleres es fiquen en un merder aquí i no hi ha manera d'evitar-ho. I als estudiosos els claven una bona tonyina. Només si sedueixes una dona, com més bona i innocent millor, els soldats et faran cas i et respectaran.

Vacil·lava una estona amb la meva maleta a l'esquena; després se'm va acostar a frec, però tot seguit va recular irritat i se'n va anar de pressa cap al primer pati. Hi havia cosacs asseguts sobre el fenc que s'afaitaven els uns als altres.

—Ei, soldats —va dir el furrier deixant la meva maleta a terra—. Segons les ordres del camarada Savitski esteu obligats a admetre aquest home al vostre allotjament, i sense fer ximpleries perquè ell ja ha patit prou en el seu ofici d'estudiant...

El furrier es va posar vermell i se'n va anar sense girar el cap. Vaig posar la mà a la visera de la gorra per saludar els cosacs. Un jove amb cabells de lli penjant, amb el

bell rostre dels habitants de Riazan, es va apropar a la meua maleta i la va llançar més enllà de la porta. Després em va donar l'esquena i amb destresa va començar a emetre uns sons ignominiosos.

—Canó número dos zeros—li va cridar un cosac més gran que ell, esclafint a riure—, foc ràpid...

El jove va esgotar el seu art senzill i va marxar. Aleshores, arrossegant-me per terra, em vaig posar a recollir els manuscrits i les peces de roba, molt usades ja i estripades, que havien caigut de la maleta. Ho vaig reunir tot i m'ho vaig emportar a l'altre extrem del pati. Al costat de la casa, sobre dos maons, hi havia una caldera on es coïa carn de porc, que fumejava, com fumeja des de la llunyania una casa pairal enmig del poble. Tot plegat feia que se'm confongués la gana amb una solitud indescriptible. Vaig cobrir de fenc la tronada maleta per convertir-la en coixí i em vaig estirar a terra per tal de llegir a *Pravda* el discurs de Lenin al II Congrés de la Internacional Comunista. El sol queia sobre mi a través de dentats turons, els cosacs em trepitjaven els peus, el jove no deixava de burlar-se de mi, de manera que la meua lectura predilecta havia de seguir un camí espinós fins a arribar a mi, i sovint no ho aconseguia. Llavors vaig deixar el diari i em vaig adreçar a la mestressa que cabdellava fil al porxo.

—Mestressa—vaig dir—, vull tiberi...

La vella va alçar cap a mi els ulls mig cecs, d'un blanc difuminat, i els tornà a abaixar.

—Camarada —va dir al cap d'una estona—, tot plegat em fa venir ganes de penjar-me.

—A fer punyetes —vaig rondinar amb enuig, i vaig clavar un cop de puny al pit de la vella—, poques ganes tinc jo de discutir...

I en girar-me vaig veure un sabre abandonat a terra, prop meu. Una oca vagava pel pati amb un posat sever i plàcidament es netejava les plomes. La vaig atrapar i la vaig esclafar contra el terra. El cap de l'oca va cruixir sota la sola de la meua bota i va començar a sagnar. El coll mort va quedar estès sobre els fems i les ales van cobrir l'au morta.

—A fer punyetes! —vaig exclamar tot atacant la bèstia amb el sabre—, fes-me-la a l'ast, mestressa.

La vella, amb foc als ulls cecs i a les ulleres, va aixecar l'ocell, l'embolicà en el davantal i se l'emportà a la cuina.

—Camarada —va dir després d'una pausa—, tinc ganes de penjar-me. —I tancà la porta darrere seu.

Al pati, els cosacs ja s'havien reunit al voltant de la caldera. Seien rígids, com uns sacerdots pagans, sense mirar l'oca.

—Aquest nano ens ve de conya—va dir un d'ells, referint-se a mi, va fer l'ullet i va agafar una cullerada de sopa de col.

Els cosacs van començar a menjar amb l'elegància discreta dels mugics que es

respecten mútuament, mentre jo eixugava el sabre amb la sorra. Vaig sortir a fora i vaig tornar angoixat. La lluna penjava sobre el pati com una arracada barata.

—Germà —em va dir de sobte Súrovkov, el més vell dels cosacs—, vine a seure amb nosaltres i menja mentre es fa la teva oca...

Va treure's de la bota una cullera de recanvi i me la va deixar. Ens vam empassar la sopa feta per nosaltres mateixos i ens vam menjar el porc.

—Què diuen els diaris? —va preguntar el jove de cabells llinosos tot fent-me lloc.

—Lenin escriu als diaris —vaig dir tot traient el *Pravda*—, Lenin escriu que ens falta de tot...

I amb veu forta, com un sord triomfant, vaig llegir als cosacs el discurs de Lenin.

El vespre em va embolicar en la vivificant humitat de la seva flassada crepuscular; la nit va posar la mà maternal sobre el meu front ardent.

Llegia i m'exaltava i seguia, entusiasmat, la misteriosa corba de la trajectòria leninista.

—La veritat pessigolleja el nas de qualsevol —va dir Súrovkov quan vaig haver acabat—, però costa treure-la de la palla, mentre que ell l'agafa a l'instant, com la gallina el gra.

Així va parlar Súrovkov de Lenin, ell, sergent de l'esquadró de l'estat major, i després vam anar a dormir al femer. Hi vam dormir sis, escalfant-nos els uns als altres, amb les cames entrellaçades sota un sostre foradat que deixava entreveure els estels.

Vaig somiar i en els somnis vaig veure dones, però el meu cor, en carn viva per l'assassinat, cruixia i vessava.

Traducció de Monika Zgustova

ISAAK BÀBEL
La Cavalleria Roja

Traducció actualitzada de MONIKA ZGUSTOVA
Edició definitiva

Avançament editorial per gentilesa de l'[editorial Proa](#).